

Development Guidelines Leadership of Student Council in School Under The Secondary Service Area Office Mahasarakham

Adisorn Chunsod¹ & Kritkanok DuangChatom²

Received	Reviewed	Revised	Accepted
24/05/2022	25/05/2022	27/05/2022	29/05/2022

Abstract

The purposes of this research were to 1) study the current and the desirable state of leadership of student council in school under the secondary service area office Mahasarakham and 2) study the development guidelines leadership of student council in school under the secondary service area office Mahasarakham. The research process was divided to 2 phases: Phase 1 ; to study the current and the desirable state of leadership of student council in school under the secondary service area office Mahasarakham. The sample group used in the research 105 people was 35 administrators, 35 teachers and 35 student council chairman. The research tool was a questionnaire, confidence of the whole .87, The statistics used for data analysis were mean, percentage, standard deviation. Phase 2; to study the development guidelines leadership of student council in school under the secondary service area office Mahasarakham. The target group is 9 experts. The research tool was interview form. Data analysis by content analysis is a structured equation.

The research results were found that :

1. The current state in overall was high average and the desirable state in overall was in the highest level. The priority need rank from high to low level was 1) decision 2) team building 3) responsibility and 4) communication skills

¹ Rajabhat Mahasarakham University, E-mail-adisorn2511@gmail.com

² Rajabhat Mahasarakham University, E-mail-adisorn2511@gmail.com

2. development guidelines leadership of student council in school under the secondary service area office Mahasarakham Include 1) principle and reason 2) objective 3) development process 4) content and 5) measurement and evaluation, feasibility and utility was the highest in overall.

Key word : leadership of student council.

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

อดิสร จันทรสถิ³ และกฤษณก ดวงชาทม⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 105 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน 2) ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน จำนวน 35 คน และ 3) ประธานคณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และเรียงลำดับตามผลตามความต้องการจำเป็น ดังนี้ 1) การตัดสินใจ 2) การสร้างทีมงาน 3) ความรับผิดชอบ และ 4) ทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ
2. คู่มือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วยองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการ พัฒนา 4) เนื้อหา และ 5) การวัดและประเมินผล โดยมีสรุปผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของคู่มืออยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน

³ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail-adisorn2511@gmail.com

⁴ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail-adisorn2511@gmail.com

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน นั้นเพราะคุณธรรม จริยธรรม จะสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีพื้นฐานการรับรู้สิ่งที่ถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่จะช่วยค้ำจุนสังคมที่กำลังวิกฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนควรจะพัฒนานักเรียนให้ได้เรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเพื่อเรียนรู้และพัฒนาสังคมไทย (Office of the Basic Education Commission, 2018) โดยผ่านรูปแบบองค์กรภายในโรงเรียนนั่นคือ สภานักเรียน ซึ่งเป็นองค์กรของนักเรียนที่จัดตั้งขึ้นอย่างมีระเบียบแบบแผน มีโครงสร้าง วัตถุประสงค์ บทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน และ มีการแต่งตั้งจากสถานศึกษา ซึ่งเรียกว่าคณะกรรมการสภานักเรียน สมาชิกนักเรียน คณะกรรมการนักเรียนหรือสภานักเรียน ซึ่งได้รับการคัดเลือกมาจากนักเรียนในโรงเรียนและภายในห้องเรียน เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้แทนของนักเรียนทั้งโรงเรียน และเป็นสื่อกลางเพื่อความเป็นประชาธิปไตย มีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมสภานักเรียน เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียนตามกระบวนการนิติธรรมและเป็นกิจกรรมที่จะปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมความเป็นประชาธิปไตย มีจิตวิญญาณในการใช้ธรรมาภิบาล เพื่อให้นักเรียนเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติ เป็นต้น กล่าวประชาธิปไตยที่มั่นคง แข็งแรงของสังคมไทย การดำเนินงานสภานักเรียนจึงเปรียบเสมือนเวทีสำหรับฝึกให้นักเรียนเป็นนักประชาธิปไตยอย่างแท้จริง คือ รู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ (Office of the Basic Education Commission, 2018) ดังนั้นจึงกล่าวสรุปได้ว่า สภานักเรียนเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำ ที่ใช้กระบวนการประชาธิปไตยและนำหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญของสภานักเรียน คือ การเปิดโอกาสให้เรียนรู้เรื่องกระบวนการประชาธิปไตย วิธีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยอันเป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน

การพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นผู้นำตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการโดยผ่านรูปแบบ “สภานักเรียน” ดังกล่าวข้างต้น จึงสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551) ที่กล่าวว่า การพัฒนาปัจจุบันประเทศไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำ เป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางประเทศให้อยู่รอด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วง คือ เด็กไทยรุ่นใหม่จำนวนมากไม่ต้องการเป็นผู้นำ เนื่องจากชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่า ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูแบบประคบประหงมจากครอบครัว ระบบการศึกษาที่สร้างเด็กให้คิดตามมากกว่าคิดสร้างสรรค์ และหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนขาดเนื้อหาที่สอนให้เด็กมีภาวะผู้นำ ดังนั้น ประเทศไทยอาจประสบปัญหาขาดผู้ที่ต้องการเข้ามำนำทิศทางประเทศในอนาคต การสร้างผู้นำจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่ควรให้ความสำคัญ

และต้องเริ่มพัฒนาผู้นำตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นคณะกรรมการสถานักเรียนควรจะได้รับ การพัฒนาภาวะผู้นำอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้มีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่มีอิทธิพลในการ ควบคุม ชี้นำ เปลี่ยนแปลง กระตุ้น รวมพลัง สร้างความเชื่อมั่นให้กลุ่มนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติและ ทำงานร่วมกันไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตลอดจนทำให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ลดปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยในสถานศึกษาให้ลดน้อยลง ตอบสนองต่อการดำเนินการ ตามเป้าหมายของการศึกษาแห่งชาติ มีจุดหมายปลายทางให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข รวมถึง การมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ในกระบวนการทำให้ตัวแทนเด็กหรือคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นผู้นำที่มี ประสิทธิภาพ (Norraphatpimol, P., 2012)

จากสภาพปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลง ความสำคัญของการพัฒนาคนโดยผ่านการ จัดการศึกษา และสภาพปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยที่ขาดภาวะผู้นำ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการ ศึกษาวิจัย แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในนักเรียน โดยกำหนดเป้าหมายที่กลุ่มของคณะกรรมการสภา นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งถือเป็นกลุ่มเยาวชนที่ควรได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของ Montessori (Papeng, P., 2019) ที่เชื่อว่าชีวิตมนุษย์ในช่วง Sensitive periods หรือช่วงเวลาที่เด็กมีความพร้อมสูงสุดที่จะเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เป็นช่วงเวลาที่ควรจะต้องส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และพัฒนา ทักษะต่าง ๆ ในตนเอง ดังนั้นเพื่อให้ตัวเด็กเองได้สะสมและพัฒนาคุณสมบัติความเป็นผู้นำ จึงควร ส่งเสริมทักษะเหล่านั้นตามช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาทักษะนั้นเป็นไปอย่างเต็ม ประสิทธิภาพ เช่น ในช่วงอายุวัยรุ่นตอนปลาย (อายุ 15-19 ปี) เด็กในช่วงวัยนี้มีโอกาสที่ต้องทำงาน ร่วมกับผู้อื่น ทั้งที่โรงเรียนหรือการทำงานพิเศษในช่วงปิดเทอมเพื่อให้การทำงานราบรื่นเป็นไปด้วยดีเด็ก จะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Pongsriwat, S., 2007) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ กำหนดประเด็นการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และ แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนที่เหมาะสมกับนักเรียนในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม อีกทั้งด้วยความตระหนักถึงปัญหาและ ความสำคัญของภาวะผู้นำนักเรียนที่เป็นกลุ่มเยาวชนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ ที่สำคัญในอนาคตในการพัฒนาประเทศชาติ เป็นเยาวชนที่มีบทบาทเป็นผู้นำนักเรียนในโรงเรียน เป็น ผู้นำการดำเนินกิจกรรมต่างภายในโรงเรียน เป็นต้นแบบของนักเรียนรุ่นต่อ ๆ ไป และคาดหวังเป็นอย่าง ยิ่งว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนนี้ จะส่งผลให้นักเรียนมีความเป็นผู้นำ และมีภาวะผู้นำที่จะนำกลับไปใช้ที่โรงเรียน บ้าน และการทำงานในอนาคตที่ต้องใช้ภาวะผู้นำสูงขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ กำหนดขอบเขตการวิจัยตามระยะของการวิจัยในแต่ละระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

1.1 ด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 105 คน กำหนดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 35 คน 2) ครูที่ปรึกษาสถานักเรียน จำนวน 35 คน และ 3) ประธานคณะกรรมการสถานักเรียน จำนวน 35 คน

1.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

องค์ประกอบภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียน ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการและนักการศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบ 2) ด้านการสร้างทีมงาน 3) ด้านทักษะการสื่อสาร และ 4) ด้านการตัดสินใจ

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษา

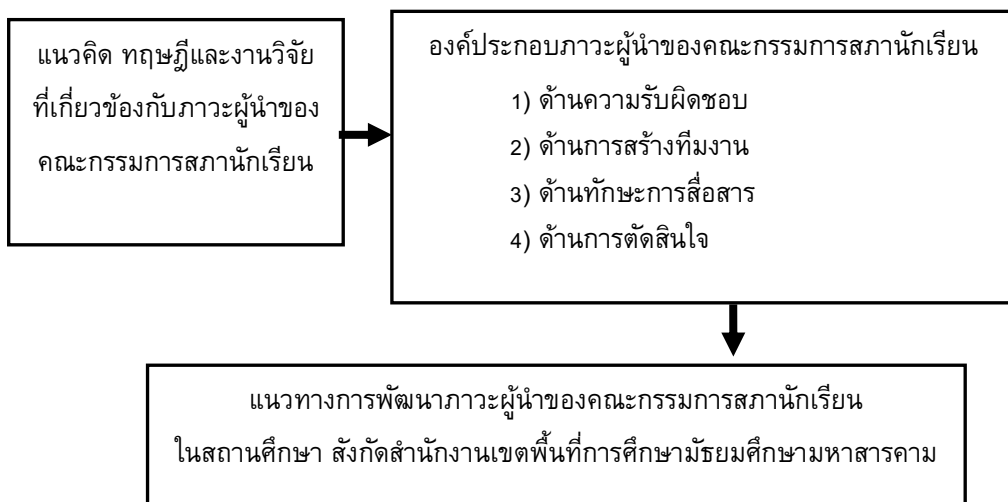
กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 กำหนดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 คน 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 4 คน และ 3) นักวิชาการหรืออาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน

2.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ในระยะที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียน จากนั้นนำข้อมูลมาสังเคราะห์กำหนดเป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ โดยแสดงกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียน

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามมีรายละเอียดดังนี้

- 1) กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 2) สร้างเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบบ Likert มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของข้อคำถามในแบบถามโดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of item Objective Congruence : IOC) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจากนั้นวิเคราะห์โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า $IOC = 0.60$ ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ซึ่งผลจากการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ครั้งนี้ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 อยู่ในเกณฑ์ทุกข้อ

4) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาคซึ่งกำหนดเกณฑ์ว่าต้องมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏว่ามีค่าเท่ากับ .87

5) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืน ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) มีเกณฑ์ในการแปลความหมายจากผลการวิเคราะห์ 5 ระดับ ดังนี้ (Srisa-ard, B., 2013)

4.50-5.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ในระดับมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2) นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ มาวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็น โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI Modified) โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$PNI_{Modified} = (I - D) / D$$

เมื่อ PNI Modified หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ

I = Importance หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่คาดหวัง คือ ระดับความต้องการ

D = Degree of Success หมายถึง ค่าเฉลี่ย (Mean) ของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน

ตัวเลขดัชนีความต้องการสูง แสดงว่ามีความจำเป็นในการพัฒนามาก

3) นำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ตามค่า $PNI_{Modified}$ จากมากไปหาน้อย เพื่อเรียงลำดับตัวชี้วัดที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด นำไปศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์และวิธีการดำเนินการสัมภาษณ์

2.2 ดำเนินการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) กำหนดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของ
คณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2) สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน

3) ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน เพื่อกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ จากนั้น
ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ณ สถานที่/
สำนักงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามวันเวลาที่กำหนด

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากผลการ
สัมภาษณ์แล้วสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สรุปผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนของสรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น สรุปเรียงลำดับค่าที่มีค่า PNI สูงสุดไปถึงต่ำสุด ดังนี้ ส่วนผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำของคณะกรรมการสภานักเรียนในสถานศึกษา สรุปด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ การตัดสินใจ รองลงมา ได้แก่ การสร้างทีมงาน ความรับผิดชอบ และทักษะการสื่อสาร ตามลำดับ ทั้งนี้มีผลสรุปการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านการตัดสินใจ สรุปข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความสามารถเชิงสร้างสรรค์ และมีดุลยพินิจในการแก้ปัญหา

2) ด้านการสร้างทีมงาน สรุปข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความสามารถในการประสานความร่วมมือในหลายวิธีการที่จะช่วยให้เกิดการสร้างทีมงานที่ดี และทำงานกับผู้อื่นด้วยความพึงพอใจ

3) ด้านความรับผิดชอบ สรุปข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความรับผิดชอบสูง และยอมรับผลการกระทำของตน ทั้งในด้านที่เป็นผลดีและผลเสีย

4) ด้านทักษะการสื่อสาร สรุปข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ มีความสามารถในการพิจารณาหรือวิเคราะห์ในการเลือกที่จะรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักของเหตุผลและความถูกต้อง

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สรุปผลการศึกษา ได้คู่มือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามโดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา 4) เนื้อหา และ 5) การวัดและประเมินผล

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ที่มีสรุปผลสภาพปัจจุบันโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากกลุ่มเป้าหมายมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าภาวะผู้นำของนักเรียนนั้นมีความสำคัญมากที่ต้องได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานักเรียน ที่มีหน้าที่เป็นผู้แทนของนักเรียนทั้งโรงเรียน และเป็นสื่อกลางเพื่อความเป็นประชาธิปไตย มีหน้าที่ดำเนินกิจกรรมสถานักเรียน เป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยพัฒนาโรงเรียน ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวต้องมีคุณลักษณะรู้จักการเป็นผู้ให้ ผู้รับ ผู้นำและผู้ตามที่ดี รวมทั้งมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ซึ่งเป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ โดยมุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมเป็นพื้นฐาน นั้นเพราะคุณธรรม จริยธรรม จะสร้างคนรุ่นใหม่ให้มีพื้นฐานการรับรู้สิ่งที่ถูกต้อง อันเป็นสิ่งที่ช่วยค้ำจุนสังคมที่กำลังวิกฤติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา คือ โรงเรียนควรจะพัฒนานักเรียนให้ได้เรียนรู้ในบทบาทหน้าที่ตามวิถีชีวิตประชาธิปไตย สามารถพัฒนา

ตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสังคมเพื่อเรียนรู้และพัฒนา มีภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย อันเป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน (Office of the Basic Education Commission, 2018) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Charoenwongsak, K. (2008) ที่กล่าวว่า การพัฒนาปัจจุบัน ประเทศไทยต้องการคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำ เป็นกำลังสำคัญในการนำทิศทางประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ แต่สิ่งที่น่าเป็นห่วง คือ เด็กไทยรุ่นใหม่จำนวนมากไม่ต้องการเป็นผู้นำ เนื่องจากชินกับการเป็นผู้ตามมากกว่า ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเลี้ยงดูแบบประคบประหงมจากครอบครัว ระบบการศึกษาที่สร้างเด็กให้คิดตามมากกว่าคิดสร้างสรรค์ และหลักสูตรที่ใช้ในโรงเรียนขาดเนื้อหาที่สอนให้เด็กมีภาวะผู้นำ ดังนั้น ประเทศไทยอาจประสบปัญหา ขาดผู้ที่ต้องการเข้ามำนำทิศทางประเทศในอนาคต การสร้างผู้นำจึงเป็นเรื่องใหญ่ที่ควรให้ความสำคัญ และต้องเริ่มพัฒนาผู้นำตั้งแต่วัยระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้นคณะกรรมการสถานักเรียนควรจะได้รับ การพัฒนาภาวะผู้นำอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้มีพฤติกรรมและคุณลักษณะที่มีอิทธิพลในการ ควบคุม ชี้นำ เปลี่ยนแปลง กระตุ้น รวมพลัง สร้างความเชื่อมั่นให้กลุ่มนักเรียนในโรงเรียนปฏิบัติและ ทำงานร่วมกันไปในทิศทางที่ถูกต้อง ตลอดจนทำให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้ลดปัญหาของเด็กและเยาวชนไทยในสถานศึกษาให้ลดน้อยลง ตอบสนองต่อการดำเนินการ ตามเป้าหมายของการศึกษาแห่งชาติ มีจุดหมายปลายทางให้เด็กเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข รวมถึง การมีภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง ในกระบวนการการให้ตัวแทนเด็กหรือคณะกรรมการสถานักเรียนเป็นผู้นำที่มี ประสิทธิภาพ (Norraphatpimol, P., 2012) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์ภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ครั้งนี้ สอดคล้องกับนโยบายการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำให้กับนักเรียนโดยผ่านสถานักเรียน และแนวคิดของนักการศึกษาที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำของเด็กและเยาวชนของประเทศไทย

ในส่วนสรุปผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ด้านที่มีความต้องการจำเป็น สูงสุด คือ ด้านการตัดสินใจ ซึ่งสรุปผลการศึกษาดังกล่าวอาจเนื่องมาจากในยุคปัจจุบันซึ่งถือได้ว่าการ เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรวดเร็ว สอดคล้องกับแนวคิดของ Sripadtha, S., 2012) ที่กล่าวสรุปไว้ว่าการ ตัดสินใจ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและผู้นำที่จะต้องทำด้วยตนเอง และที่สำคัญการตัดสินใจเป็น

กิจกรรมหลักของผู้นำทุกองค์กร เพราะผลจากการตัดสินใจจากผู้นำจะเปลี่ยนไปเป็นนโยบายแผนงาน ตลอดจนการปฏิบัติงานต่อไป ดังนั้น “การตัดสินใจ” จึงถือเป็นความสามารถหลักของผู้นำทุกคน ผู้นำที่ตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ คือ เหมาะสม เวลา โอกาส ศักยภาพ และความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ย่อมจะทำให้การบริหารงานดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผู้นำที่ดีจึงต้องมีทักษะและมีความสามารถในการตัดสินใจที่ดีและแนวคิดของ Thongpim, J. (2009) ที่ได้อธิบายลักษณะผู้นำที่ควรพัฒนาในผู้เรียนไว้โดยได้วิเคราะห์จากผู้นำไทยที่ขาดลักษณะความเป็นผู้นำประการหนึ่งว่า ไม่กล้าตัดสินใจ ดังนั้นการพัฒนาทักษะผู้นำที่ดีของนักเรียนจึงควรมุ่งเน้นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wangsra, S. (2009) การวิจัยและพัฒนาโปรแกรม 4 – เอช เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 Norraphatpimol, P. (2012) การพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนระดับมัธยมศึกษา และ Banluesap, P. (2017) ได้ศึกษาการออกแบบ จำลองกลยุทธ์การบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของเยาวชนไทย ซึ่งมีสรุปผลการศึกษาวิจัยสอดคล้องกันว่า การตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำของเยาวชน นักเรียน หรือคณะกรรมการสถานักเรียน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าการตัดสินใจ เป็นองค์ประกอบสำคัญของผู้นำ ที่จะต้องนำไปสู่การพัฒนาของภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม

2. ผลการศึกษาแนวทางการการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม สรุปได้คู่มือแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ทั้งนี้เนื่องจากการจัดทำคู่มือการพัฒนาจะเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานักเรียนในสถานศึกษา ที่เป็นไปอย่างมีรูปแบบ อีกทั้งคู่มือก็ถือได้ว่าเป็นเอกสารที่สำคัญในการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนา นั้นเพราะคู่มือถือเป็นเอกสาร ตำรา เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการศึกษาหรือการปฏิบัติเรื่องใดเรื่องหนึ่งในการอบรมพัฒนา ดังที่ Charungsirawat, R. (2011) ที่ได้ให้ความหมายคู่มือว่าเป็นเอกสารที่ให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีการอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้อย่างเป็นระบบ โดยมี รายละเอียดของข้อมูลแบ่งเป็นส่วนๆ เพื่อแนะนำขั้นตอนการปฏิบัติงานให้ผู้ใ้สามารถนำไปใช้ได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพตามที่ผู้จัดทำกำหนดไว้ สอดคล้องกับ Unnongkung, P. (2016) ที่ได้ได้อธิบายความหมายของคู่มือว่า เป็นเอกสารหรือตำราที่เขียนขึ้น เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ใ้คู่มือศึกษาทำความเข้าใจและนำไปปฏิบัติตามได้ ควรมีภาพประกอบและแผนภูมิต่าง

ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ อำนวยความสะดวกเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษาเกิดความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งด้วยตัวเองได้อย่างถูกต้อง

ทั้งนี้จากสรุปผลการวิจัยคู่มือมีรายละเอียดประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา 4) เนื้อหา และ 5) การวัดและประเมินผลนั้น สอดคล้องกับหลักการสร้างคู่มือของ Changkanyuen, P. (2013) ที่นำเสนอไว้ว่าคู่มือที่ดีควรระบุให้ชัดเจนว่าคู่มือนั้นเป็นคู่มือสำหรับใคร ใครเป็นผู้ใช้ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนมีส่วนนำที่ดึงดูดใจผู้ใช่ว่าคู่มือนี้จะช่วยให้ผู้ใช้ได้อย่างไร มีส่วนที่ให้หลักการหรือความรู้ที่จำเป็นแก่ผู้ใช้ในการใช้คู่มือเพื่อให้การใช้คู่มือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีส่วนที่ให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้คู่มือ เป็นต้น และ Rodtasana, N. (2011) ที่กล่าวว่าองค์ประกอบของคู่มือนั้นจำเป็นต้องมีให้ครบถ้วนและชัดเจนทุกองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้นำไปใช้ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นส่วนๆ ดังนี้ 1) ส่วนของคำชี้แจง 2) ส่วนของเนื้อหาสาระ 3) ส่วนของกิจกรรม ขั้นตอนวิธีการ และเวลาดำเนินการ 4) ส่วนของสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อต่าง ๆ 5) ส่วนข้อเสนอแนะ และ 6) ส่วนของการวัดผลและประเมินผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคู่มือคู่มือการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งใหม่และเลื่อนเป็นวิทยฐานะผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญหรือผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชำนาญการพิเศษเชี่ยวชาญ สำหรับผู้ดำเนินการพัฒนาและผู้เข้ารับการพัฒนา (Institute of Teacher Development and Educational Personnel, 2011) และคู่มือปฏิบัติงานกลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา (Office of the Secondary Education Service Area 1, 2018) และคู่มือการพัฒนาตนเองผ่านระบบออนไลน์ และการประชุมปฏิบัติการเสริมสร้างสมรรถนะครูผู้ช่วยสู่การเป็นครูมืออาชีพ (Office of Personnel and Legal Management System Development, 2019) ที่มีรายละเอียดหรือองค์ประกอบของคู่มือที่สอดคล้องกันคือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการพัฒนา 4) เนื้อหา และ 5) การวัดและประเมินผล ดังนั้นการจัดทำเป็นคู่มือประกอบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม จึงถือได้ว่าเป็นแนวทางที่สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษา ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ซึ่งจะเป็นแนวทางที่สถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องจะได้นำ ไปใช้ในการภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียนในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ผลจากการศึกษาที่สรุปว่า ด้านการตัดสินใจ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ในการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียนในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำให้กับคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน รวมทั้งนักเรียนทุกคนในสถานศึกษา มากยิ่งขึ้นและควรดำเนินการให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคามด้านการตัดสินใจ มีความต้องการจำเป็นสูงสุด จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ 1) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน 3) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการตัดสินใจของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลการนำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของคณะกรรมการสถานศึกษานักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามหาสารคาม ไปใช้ว่าเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพียงไร

Reference

- Banluesap, P. (2017). *The Development of a Small School Educational Quality Development Model in the Northeastern Region*. Bangkok: Bangkokthonburi University.
- Changkwan, P. (2013). *Techniques for writing and producing textbooks*. (7th ed). Bangkok: Chulalongkorn University.

Charungsirawat, R. (2011). *Practice manual writing techniques*. Khon Kaen: Khon Kaen University.

Institute of Teacher Development and Educational Personnel. (2011). *Handbook for the development of government teachers and educational personnel before new appointments and promotion to academic positions of director and deputy director of the Office of Professional Education Area or director and deputy director of the Office of Non-NFE. .Province/Bangkok Thep Mahanakorn Expertise For developers and developers*. Nakhon Pathom: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Education.

Norraphatpimol, P. (2012). *Leadership development of the student council committees at the secondary level*. Phayao : University of Phayao.

Office of Personnel and Legal Management System Development. (2019). *Online self-improvement guide. and a workshop on enhancing teacher assistant competency to become a professional teacher*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.

Office of the Basic Education Commission. (2018). *Manual for student council training activities*. Bangkok: Office of Student Activity Development.

Office of the Secondary Education Service Area 1 . (2 0 1 8). *Workbook for the development of teachers and educational personnel*. Bangkok : Office of the Secondary Education Service Area 1.

Papeng, P. (2 0 1 9). *Academic Administration in Experiencing Activities Based on the Montessori Concept. of schools under the Office of the Basic Education Commission, Chiang Mai Province*. Chiang Mai : Chiang Mai Rajabhat University.

Pongsriwat, S. (2007). *Leadership, Theory and Practice: Science and Art to Complete Leadership*. Bangkok: Wirat Education.

Rodtasana, N. (2011). *The preparation of activities guide to develop discipline of Prathomsuksa 6 students at Sarasas Witaed Bangbon School*. Bangkok : Srinakharinwirot University.

- Sripadtha, S. (2012). Leadership and Decision Making. Journal of political science and law Kalasin Rajabhat University, Vol. 1(1).
- Srisard, B. (2013). *Preliminary research*. (9thed). Bangkok: Suwiriyan.
- Thongpim, J. (2009). *The development of a training curriculum to enhance good leadership characteristics of junior high school students*. Nakhon Ratchasima : Vongchavalitkul University
- Unnongkung, P. (2016). *Models for Academic Leadership Development of Phrapariyattidhamma School Administrators. Department of General Education, Northeastern Region*. Sakon Nakhon : Sakon Nakhon Rajabhat University.
- Wangsra, S. (2009). *Research and development of 4 -H program for developing leadership of Mathayomsuksa 5 students*. Bangkok: Chulalongkorn University.

